

**Patric O'Beirne**

## **Spreadsheet Check and Control, 47 key practices to detect and prevent errors**

Avtor knjige je eden od sodelavcev *European Spreadsheet Risk Interest Group* (eurospring), ki je v letu 2000 pričela z resnejšim obravnavanjem preglednic kot pomembnega dela informacijskih sistemov podjetij in zlasti pomembnega dela izmenjave podatkov med subjekti zlasti pa oblike poročanja regulatorjem ne glede na namen. Enega od ustanovnih članov skupine smo imeli slovenski člani ISACA - revizorji informacijskih sistemov priliko spoznati, ko je v letu 2000 pripravil na Slovenskem inštitutu za revizijo poldnevno predavanje na temo odkrivanja napak v preglednicah.

Priprava informacijskih sistemov na pogoje poslovanja ob prehodu na Evro bo zahtevala pregled in prilagoditev velikega dela preglednic, ki jih organizacije uporabljajo za podporo odločanja ali za namene raznovrstnega poročanja. Velik del preglednic so razvili končni uporabniki sami ali pa so za to najemali najrazličnejše zunanje izvajalce. To področje je tisto, za katerega revizorji informacijskih sistemov običajno lahko ugotovimo, da zanj ne obstaja metodologija razvoja ali vsaj smernice dobre prakse, da rešitve niso dokumentirane, da jih obvladuje en sam posameznik, da ni navodil za prevzemanje vhodnih podatkov..., da predstavljajo zaradi velikega tveganja napak tveganje neustreznega poročanja za potrebe odločanja in za potrebe regulatorjev.

Knjiga **Spreadsheet Check and Control, 47 key practices to detect and prevent errors** prinaša pregleden in uporaben spisek priporočil za dobro prakso priprave preglednic v najbolj pogostem okolju nastajanja EXCEL, hkrati pa je za revizorje »pripomoček« odkrivanja napak ali potencialnih tveganj nastajanja napak pri nadaljnji uporabi izvornih preglednic.

Priporočila dobre prakse so grupirana v vsebinske sklope:

- priporočila za načrtovanje na področju načrtovanja vsebine/designa in za zagotavljanje skladnosti s predpisi splošnega varovanja informacij;
- priporočila za nadzor vhodnih podatkov in vrednosti, ki pokriva področje oblikovanja formul, uporabe računskih operacij in funkcij, napotke za učinkovito reševanje napak na osnovi sporočil o napakah;
- priporočila za preprečevanje napak pri prikazovanju podatkov v preglednicah in grafih; ter
- priporočila za preverjanje in preizkušanje preglednic z napotki za testiranje in napotki za pregledovanje formul in vgrajene logike v smislu uporabe pogojev.

Med napotki, ki jih najdemo v knjigi so denimo:

- Nujnost obstoja pisnega navodila za pripravo poročila/preglednice tako z vidika opredelitve vsebine, računskih polj, kot z vidika pridobitve podatkov in postopkov za preveritev popolnosti in točnosti prejetih podatkov. V primerih, ko so v preglednicah uporabljene zahtevnejše funkcije in formule, naj bo v navodilih opisana uporaba le teh. Podobno je potrebno dokumentirati uporabo podatkov iz drugih preglednic ali celo podatkovnih zbirk;
- V preglednicah naj bodo formule dokumentirane;

- V formulah naj ne bo konstant, temveč naj bodo le te vnesene v posamezne celice in potem uporabljene;
- Formule naj bodo enostavne, zato je kompleksne potrebno razdeliti na posamezne sklope;
- Zagotovljena naj bo ustrezna zaščita polj s formulami, da je preprečena nenamerna ali namerna okvara formule s prekrivanjem oz. vnosom;
- Skrbno je potrebno načrtovati uporabo avtomatskega in neavtomatskega modela preračunavanja;
- Tabele morajo kot vsa poročila imeti določene minimalne podatke, ki pomenijo dokumentiranost in urejenost: naziv firme in enote avtorja oz. lastnika, datum nastanka, datum na katerega se podatki nanašajo, avtorja, naziv, stran od strani, opise polj, uporabljene različne barve za vnosna polja in tiste z formulami, vir podatkov če so bili pridobljeni z poizvedbo in čas izvedbe poizvedbe, ...;
- Enostavna gesla, obstoj konvencije za določanje gesel za zagotavljanje varovanja formul pred nepooblaščenimi spremembami ali za pregled podatkov.

Knjiga je praktično usmerjena, saj so priporočila praktično prikazana z uporabo ukazov veljavnih za zadnje verzije Excel.

Zaradi svoje praktičnosti priporočam branje knjige vsem, ki se pri svojem delu srečujete s preglednicami, predvsem pa pripravljavcem preden se lotijo zahtevne predelave preglednic na Evro – morda je čas, da stvari naredijo bolje.

**Boža Javornik,**

CISA, preizkušena revizorka informacijskih sistemov

Več informacij je mogoče dobiti na [www.sysmod.com](http://www.sysmod.com)

Knjiga stane 29,95 €